



TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 04/02 đến 10/2/2013)



- Trung Quốc sẽ tuần tra ngư nghiệp hàng ngày ở Biển Đông
- Đài Loan lắp đặt hệ thống viễn thông di động ở Trường Sa
- Đài Loan tổ chức hội trại ở Trường Sa
- Philippines quan ngại việc Trung Quốc tập trận ở Biển Đông
- Tổng thư ký ASEAN: Phải sớm ký kết COC
- Đại tá tình báo Mỹ: Trung Quốc bắt nạt láng giềng
- Singapore-Nhật Bản tiến hành hoạt động diễn tập bảo vệ bờ biển

Động thái của các quốc gia

+ *Trung Quốc:*

Trung Quốc nghiên cứu thúc đẩy phát triển nghề cá. Ngày 6/2, Thủ tướng Trung Quốc Ôn Gia Bảo đã chủ trì Phiên họp Thường vụ của Quốc vụ viện, nghiên cứu xác định biện pháp chính sách thúc đẩy nghề cá nước này phát triển bền vững.



Đội tàu chiến Trung Quốc rời Biển Đông. Đội tàu chiến thuộc Hạm đội Bắc Hải, Trung Quốc gồm một tàu khu trục và 2 tàu hộ vệ ngày 7/2 đã kết thúc cuộc tập trận và tuần tra kéo dài 7 ngày tại Biển Đông, và rời khu vực này vào tối cùng ngày để đến tây Thái Bình Dương tiếp tục diễn tập. Trong lúc “tuần tra” phi pháp ở Trường Sa và các vùng biển liền kề, đội tàu này đã “duy trì tình trạng sẵn sàng chiến đấu ở mức cao” và thực hiện các cuộc tập trận với nội dung “trục xuất các tàu nước ngoài xâm phạm lãnh hải Trung Quốc.”

Trung Quốc sẽ tuần tra ngư nghiệp hàng ngày ở Biển Đông. Cục trưởng Cục Ngư nghiệp Nam Hải, Wu Zhuang hôm 7/2 cho biết lực lượng Ngư chính Trung Quốc sẽ triển khai hoạt động tuần tra hàng ngày ở Biển Đông từ năm 2014 và khung thời gian tuần tra dựa trên khả năng chấp pháp ngày càng tăng của cơ quan này. Theo Wu Zhuang, hành động trên là nhằm “bảo đảm tốt hơn quyền hợp pháp của ngư dân Trung Quốc”.

Trung Quốc triển khai tàu tuần tra ở Biển Đông và Biển Hoa Đông. Cục Hải dương Quốc gia Trung Quốc ngày 10/2 cho biết trong thời gian nghỉ Tết, hai hạm đội tàu Hải giám Trung Quốc vẫn tiếp tục thực hiện cái gọi là “nhiệm vụ tuần tra thường xuyên” ở Biển Đông và Biển Hoa Đông. Theo đó, 2 tàu Hải giám 75 và 167 đang tuần tra ở Biển Đông, trong khi 4 tàu Hải giám 50, 51, 66 và 137 tuần tra ở vùng biển quanh quần đảo tranh chấp Senkaku/Điếu Ngư ở Biển Hoa Đông.

Đài Loan lắp đặt hệ thống viễn thông di động ở Trường Sa. Ngày 1/2, Công ty Viễn thông Chunghwa Telecom của Đài Loan tuyên bố chính thức khai thông hệ thống thông tin di động trên đảo Ba Bình do cơ quan này xây dựng, với tổng mức chi phí là 7 triệu Đài tệ.

Đài Loan tổ chức hội trại ở Trường Sa. Bộ Quốc phòng Đài Loan hôm 4/2 cho biết sẽ lựa chọn 40 sinh viên đại học cùng một nhóm giáo

sư, nghiên cứu sinh tiến sĩ để tham gia vào một chuyến đi cắm trại, khảo sát ở Trường Sa. Năm 2013 là năm thứ 3 liên tiếp quân đội Đài Loan tổ chức hoạt động này. Nội dung của hội trại năm nay sẽ tập trung vào lịch sử Biển Đông, luật pháp biển và hệ thống sinh thái biển.

+ *Việt Nam:*

Đẩy mạnh tuyên truyền về biển, đảo trong năm 2013. Theo Ban Tuyên giáo Trung ương, năm 2013, công tác tuyên truyền biển, đảo tiếp tục đẩy mạnh nhằm tuyên truyền, nâng cao nhận thức trong cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về vai trò, vị trí chiến lược của biển, đảo Việt Nam. Đấu tranh với các hành động của nước ngoài xâm phạm chủ quyền, quyền chủ quyền, quyền tài phán của Việt Nam đối với vùng biển, thềm lục địa, vùng đặc quyền kinh tế 200 hải lý của Việt Nam.

Lập cầu truyền hình chúc Tết huyện đảo Trường Sa. Tối 7/2, trước thềm xuân Quý Tỵ 2013, thông qua chương trình cầu truyền hình trực tiếp của Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh Khánh Hòa với chủ đề “Hướng về Trường Sa,” tỉnh Khánh Hòa đã tổ chức chúc Tết cán bộ, chiến sĩ và nhân dân huyện đảo Trường Sa.

+ *Philippines:*



Philippines quan ngại việc Trung Quốc tập trận ở Biển Đông.

Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Philippines

Raul Hernandez hôm 6/2 tuyên bố, “Trong khi chưa có sự xác nhận chính thức về cuộc tập trận

hải quân từ phía chính phủ Trung Quốc, Philippines bày tỏ quan ngại sâu sắc đối với những hoạt động gây căng thẳng quân sự ở Biển Đông. Philippines nhắc lại kêu gọi Trung Quốc giải quyết hòa bình tranh chấp trên Biển Đông bằng các phương tiện pháp lý đã thiết lập theo luật quốc tế, như Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển.”

+ *Mỹ:*



Đại tá tình báo Mỹ: Trung Quốc bắt nạt láng giềng. Trong một hội nghị được tổ chức tại San Diego gần đây, Đại tá James Fanell, phó Tham mưu trưởng Phòng tác chiến thông tin và tình báo – Hạm đội Thái Bình Dương, Hải quân Mỹ đã chỉ trích Trung Quốc “lấy mạnh hiếp yếu” ở vùng biển quốc tế, cho rằng tham vọng của Trung Quốc là bắn chìm tàu chiến Mỹ. Ông Fanell cảnh báo Trung Quốc đã trở thành mối đe dọa hàng đầu. Theo ông, Trung Quốc bịa đặt bằng chứng lịch sử để yêu sách chủ quyền đối với các hòn đảo ở Biển Đông và Biển Hoa Đông, “những vùng biển mà Trung Quốc đang tìm cách chiếm lấy chưa từng được bất cứ chính

quyền nào của Trung Quốc quản lý hay kiểm soát trong 5.000 năm qua.”



Cục Quản lý thông tin năng lượng Mỹ thông cáo về trữ lượng dầu khí Biển Đông. Theo báo cáo mới nhất của Cục Quản lý thông tin năng lượng Mỹ (EIA) công bố hôm 7/2, Biển Đông nắm giữ trữ lượng khoảng 11 tỷ thùng dầu và 190 nghìn tỷ feet khối khí đã được chứng minh và ở dạng tiềm năng. Báo cáo của EIA đánh giá, “Biển Đông được xem là một nơi cung cấp nguồn khí đốt tự nhiên hơn là nguồn cung cấp dầu mỏ. Tuy nhiên, việc khai thác nguồn tài nguyên này sẽ rất khó khăn bởi các nhà khai thác sẽ phải xây dựng đường ống dưới biển rất tốn kém để dẫn khí vào bờ. Những thung lũng ngầm và các dòng chảy mạnh cũng gây những thách thức địa chất lớn với các kết cấu khai thác sâu dưới biển.”

Quan hệ các nước

Tàu khu trục Mỹ thăm Philippines. Tàu khu trục mang tên lửa dẫn đường của Hải quân Mỹ sẽ đến Vịnh Subic ở miền Bắc Philippines vào ngày 5/2 trong khuôn khổ chuyến thăm cảng thường lệ. Đại sứ quán Mỹ tại Manila cho biết USS Stockdale (DDG-106), chiếc tàu thứ ba của Mỹ đến thăm Philippines kể từ tháng Giêng, sẽ bổ sung nhiên liệu cũng như tạo cơ hội cho thủy thủ đoàn nghỉ ngơi.



Tổng thư ký ASEAN: Phải sớm ký kết COC.

Trả lời phỏng vấn của hãng tin Kyodo hôm 6/2, Tổng thư ký ASEAN ông Lê Lương Minh cho biết, việc sớm ký kết một bộ quy tắc ràng buộc pháp lý sẽ giúp giảm bớt căng thẳng tranh chấp lãnh thổ ở Biển Đông, tạo điều kiện cho những nỗ lực tăng cường quan hệ giữa ASEAN và Trung Quốc, “Nếu vấn đề Biển Đông không được giải quyết đúng cách, nó có thể ảnh hưởng

đến khả năng tập trung vào việc tăng cường hợp tác của giữa các nước ASEAN và Trung Quốc.”

Singapore-Nhật Bản tiến hành hoạt động diễn tập bảo vệ bờ biển. Lực lượng cảnh sát Singapore và lực lượng bảo vệ bờ biển Nhật Bản ngày 7/2 đã tiến hành diễn tập huấn luyện tại khu vực cảng Raffles của Singapore. Cuộc huấn luyện này là "một phần hoạt động trong khuôn khổ Hội nghị những người đứng đầu các cơ quan bảo vệ bờ biển châu Á (HACGAM), một diễn đàn của 18 cơ quan bảo vệ bờ biển lớn trên khắp châu Á."

ASEAN tăng hợp tác giữa thành viên và Ban Thư ký. Cuộc họp giữa Tổng Thư ký (ASEAN) và Ủy ban các Đại diện thường trực tại ASEAN (CPR) đã diễn ra ngày 6/2 tại trụ sở Ban thư ký Hiệp hội các nước Đông Nam Á (ASEAN) ở Jakarta, Indonesia. Cuộc họp nhằm trao đổi về các vấn đề liên quan nhằm tăng cường hơn nữa sự phối hợp và hợp tác giữa các nước thành viên ASEAN và Ban Thư ký ASEAN để thực hiện hiệu quả các mục đích và mục tiêu của Hiệp hội.

Phân tích và đánh giá



“Châu Á và Bóng ma chiến tranh trên biển” của *Ishaan Tharoor*. Dù không ai muốn chứng kiến xung đột nổ ra ở Châu Á, nhưng những dự đoán bi quan và lo lắng chiến tranh đang lớn dần từng ngày. Bóng ma ám ảnh lục địa đó là sự trỗi dậy địa-chính trị của Trung Quốc. Chính phủ các nước đang dỗi theo một cường quốc trỗi dậy trong quá trình khẳng định vị thế trên vũ đài quốc tế, thách thức vị thế mà nước Mỹ thiết lập kể từ năm 1945. Một số nước còn vướng vào tranh chấp với Bắc Kinh, các vùng biển trong khu vực nổi sóng trong vài năm gần đây bởi sự gây hấn của Trung Quốc ở các vùng biển phía nam và phía đông Trung Quốc. Bầu không khí nóng bỏng, căng thẳng đủ để so sánh với thời khắc nguy hiểm cách đây một thế kỷ. Ở những bình luận riêng rẽ tuần này, hai cựu ngoại trưởng châu Á đã so sánh, lục địa này giờ đây giống như châu Âu trước Thế chiến I, bởi sự tồn tại phức tạp của những liên minh và thù địch. Biển Đông - một vùng biển chiến lược tối quan trọng mà Trung Quốc coi như “ao nhà” giống như vùng Balkan 100 năm trước - một mối lửa có thể

châm ngòi cho đám cháy lớn trong khu vực, nếu không nói là cuộc chiến toàn diện. Những quy định của cuộc chơi cũng đang thay đổi trong khu vực và sự bất ổn, bất an đã tạo ra nguy cơ những cuộc đối đầu. Những sai lầm nghiêm trọng về đối ngoại của một số nhà lãnh đạo chủ chốt, việc kiểm soát không tốt các mối quan hệ quốc tế trong những thời khắc quan trọng thường dẫn tới các cuộc chiến lớn”. Ngoài ra, chủ nghĩa dân tộc đang tăng cao trong khắp khu vực. Từ Nhật Bản tới Ấn Độ và hầu hết mọi nơi, các tuyên bố hiếu chiến, cứng rắn liên tiếp được đưa ra. Cựu thủ tướng Singapore Lý Quang Diệu tuần trước đã nhận xét “Các nước láng giềng đều lo ngại rằng, Trung Quốc có thể muốn khôi phục vị trí bá chủ đế quốc mà họ từng có trong những thế kỷ trước. Đó sẽ là một chương khác trong lịch sử mà không láng giềng nào của Trung Quốc mong muốn lặp lại.”

“Một thách thức thực sự dành cho Trung Quốc?” Ngay khi Bộ Ngoại giao Philippines trao công hàm giải thích hành động khởi kiện của họ tới sứ quán Trung Quốc tại Manila, sự quán Trung Quốc đã nhắc lại lập trường chính thức của nước này về các yêu sách chủ quyền đối lập phải giải quyết thông qua đàm phán song phương. Nhưng Trung Quốc chỉ khẳng khẳng đàm phán trực tiếp về những tranh chấp mà nước này thấy mình có lợi thế. Điều này khiến những nỗ lực để giải quyết xung đột về yêu sách sẽ tùy thuộc vào hành động ngày càng quyết

đoán của một cường quốc mới nổi như Trung Quốc, hơn là các cuộc thảo luận về bằng chứng pháp lý và lịch sử. Tuy nhiên, khi Trung Quốc gặp bất lợi, các cơ chế giải quyết đa phương trở thành một lựa chọn. Trong tranh chấp với Nhật Bản tại Senaku/ Điều Ngư ở Biển Hoa Đông, Tokyo có được lợi thế đáng kể về quyền sở hữu. Để đối phó bất lợi này, Bắc Kinh đã gửi bản đề trình lên Ủy Ban Ranh giới Thềm lục địa (một diễn đàn khác của UNCLOS) vào tháng trước, tìm kiếm thông tin “liên quan đến ranh giới ngoài thềm lục địa bên ngoài vùng 200 hải lý ở Biển Hoa Đông.” Ở vụ kiện của Philippines, vẫn chưa rõ liệu Bắc Kinh có chấp thuận các thủ tục trọng tài được nêu trong luật biển, bộ luật mà Trung Quốc dựa vào để đưa ra bản đề trình về tranh chấp với Nhật. Trung Quốc dường như đã học được bài học từ các cường quốc khác, ví dụ như Mỹ, trong việc giải quyết có chọn lọc một số vấn đề trên diễn đàn đa phương. Tuy nhiên chắc chắn rằng các điều khoản phân xử trong Phụ lục VII cho phép tiến hành tổ tụng một cách bắt buộc; Điều 9 bao gồm nguyên tắc rằng “Việc một bên vắng mặt hay việc một bên không trình bày các lý lẽ của mình không cản trở cho trình tự tổ tụng”.

“Philippines đang rời bỏ hàng ngũ?” của *B.A Hamzah*. Với việc bắt đầu quá trình kiện Trung Quốc, dường như Philippines đã làm cho tình hình Biển Đông trở nên căng thẳng thêm. Manila nói rằng, sau khi đã sử dụng hết các biện pháp có thể, nước này đã không có lựa chọn nào khác ngoài việc đưa Bắc Kinh ra tòa trọng tài. Tuy nhiên, nhiều người coi hành động của

Manila là một động thái vô vọng – một hành động công khai được chuẩn bị kỹ lưỡng nhằm vớt vát uy tín quốc tế sau thất bại tại Bãi cạn Scarborough vào tháng 4 năm ngoái. Trên mặt trận ngoại giao, Manila đã không nhận được sự trợ giúp nào từ các quốc gia có yêu sách khác. Sự im lặng của các nước này có thể là do không hài lòng với việc Philippines đã không làm đúng theo nguyên tắc sáu điểm của ASEAN về Biển Đông hồi tháng 7 năm ngoái. Ngoài ra, Hà Nội và Kuala Lumpur hẳn vẫn chưa quên việc tháng 5/2009 Manila phản đối việc 2 nước này gửi bản đề trình chung lên Liên Hợp Quốc thông báo về việc phân định ranh giới thềm lục địa. Liệu có phải Manila nói với thế giới rằng nước này sẽ không đi theo con đường của ASEAN? Con đường phía trước của Philippines không phải là rời bỏ hàng ngũ mà cần hàn gắn quan hệ của nước này với Trung Quốc.



“Biển Đông: Sự hồi sinh của Chiến tranh Lạnh và Cân bằng quyền lực?”
của *Anu Krishnan*.

Các hoạt động tuần tra và phô trương sức mạnh quân sự ở Biển Đông có thể sẽ tiếp tục trong một thời gian dài. Những nỗ lực có chủ đích nhằm tránh xung đột vũ trang, nhưng đồng thời cũng sẽ tạo thêm căng thẳng giữa Trung Quốc và các quốc gia có tranh chấp. Đây có vẻ giống như cuộc chạy đua vũ trang trong thời kỳ Chiến tranh Lạnh. Cùng với đó, cân bằng quyền lực là một phần không thể thiếu của Chiến tranh Lạnh. Khối NATO và Hiệp ước Warsaw đã được tạo

ra trong một nỗ lực nhằm duy trì sự cân bằng quyền lực. Tương tự như vậy, các liên minh trên toàn cầu đang tìm kiếm cách thức để cân bằng quyền lực với Trung Quốc. Liên minh Mỹ-Nhật đang được củng cố; điều này được chính phủ của ông Abe thừa nhận như là một cách thức quan trọng để duy trì ổn định tại Đông Á. Hợp tác quốc phòng giữa hai nước cũng đang được xem xét nhằm cải thiện trong thời gian tới. Việc Nhật Bản khẳng định mạnh mẽ quyền được tăng cường khả năng tự phòng vệ đã khiến các quan chức Trung Quốc e ngại. Ngoài ra, Nhật Bản và Philippines cũng đã cam kết cải thiện an ninh hàng hải và sự hiện diện tại Biển Đông. Những sự kiện như vậy dường như cho thấy khả năng căng thẳng sẽ tiếp tục gia tăng, mà đỉnh điểm sẽ là một cuộc Chiến tranh Lạnh mới, với những đặc điểm tương ứng với môi trường an ninh hiện nay.



“Năm 2013: Quan hệ ASEAN-Trung Quốc sẽ thuận buồm xuôi gió?” của *Bandar Seri Bagawan*. Việc vị trí lãnh đạo của khu vực được chuyển giao cho quốc gia nhỏ bé nhất ASEAN trong thời điểm hiện tại đã khiến một số người tỏ ra quan ngại. Brunei chỉ có khoảng 30 thành

viên phụ trách các vấn đề về ASEAN ở Bộ Ngoại giao của nước này. Và năm tới, chiếc ghế lãnh chủ tịch sẽ do Myanmar đảm nhiệm, quốc gia hoàn toàn chưa được kiểm chứng và còn nhiều tranh cãi. Tuy nhiên, ông Lim Jock Seng, thứ trưởng ngoại giao Brunei cho rằng những lo ngại trên là không xác đáng. Ông cho rằng những yếu tố bất lợi trên có thể được chuyển thành các lợi thế của ASEAN. Brunei có thể chỉ là một quốc gia nhỏ, ông nói, nhưng đồng thời cũng có thể khiến các quốc gia khác phần nào không bị áp lực, đặc biệt là Trung Quốc. Nếu chiếc ghế chủ tịch được trao cho Việt Nam hoặc Philippines vào thời điểm này, không ai có thể dám chắc điều gì có thể xảy ra. Cho dù Brunei cũng là quốc gia có lợi ích tại Biển Đông, tuy nhiên yêu sách của nước này lại là nhỏ nhất – chỉ là một đá ngầm ở dưới mặt nước biển. Cuối cùng, với vị thế là một quốc gia giàu có, Brunei sẽ không phải chịu áp lực tài chính để buộc phải chiều lòng Trung Quốc hay bất cứ nước nào khác. Ông Lim cũng cho rằng sự bí ẩn tương đối của Brunei có thể giúp nước này thực hiện “chính sách ngoại giao thâm lặng”, chính sách được tất cả các bên đồng ý là cần thiết để hàn gắn mối quan hệ rạn nứt với Trung Quốc. Ông Lim cũng đã đến Bắc Kinh để đàm phán với các nhà chức trách Trung Quốc và cho biết hai nước đều nhất trí rằng mối quan hệ ASEAN-Trung Quốc sẽ “quan trọng hơn vấn đề Biển Đông”. Và các cơ hội phát kinh tế chung sẽ giúp tăng cường mối quan hệ giữa hai bên./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp